

55 v. b

N. G. RĂDULESCU-NIGER.

 RUSTICE

IV.

7238

BUCUREȘTI.

—
TIPOGRAFIA CĂRȚILOR BISERICEȘTI

1900.

LA RUNC.

I.

Foaie verde foie de nuc,
La Gâlcîomnița din Runc
Dintr'o inimă de stîncă
Apa gâlgăe adîncă...

Și e limpede isvor
Ca o lacrimă de dor,
Și se duce iute'n vale
Ca o lacrimă de jale...

Țale multă o fi fost
In vr'o vreme, cu vr'un rost,
Că de-aprópe riul Jaleș
La isvor se uită galeș...

Și de dragu lui aprins
'Și-l aduce în cuprins,
Și-amândoi, pe neoprite,
Își duc apele 'nfrățite...

II.

*La Gâlcïomnița din Runc
Bun de veghe stă un nuc;
Uriaș,—de te cutremuri,—
Știe multe de prin vremuri...*

*Și-î cu plete lungi, umbros,
Și-î cu vîntu'n veci sfătos,—
Vești spunîndu'și împreună
De e vreme rea, orî bună...*

*Își apleacă bucuros
Ramurile, cât mai jos,
Să desmierde'n plin isvorul,
Să-î asculte'n șoapte dorul...*

*Și nu spune niměnuî
Că'n oglinda apei lui,—
Primăvara,—se zărește
Din bătrîn că'ntinerește...*

III.

*Foae verde foî de nuc,
La Gâlcïomnița din Runc
Cine vine, îl apucă
Dor să nu mi se mai ducă...*

*Nu'ș-ce-î spune cel isvor
De subt stîncă sbucnitor,
Nucul iară nu'ș-ce-î spune,
Că pe gând duios îl pune...*

*Viile pe Codrișor
Și pe-al Pajiștei pripor
Îi rîd rîs de veselie
Și-l opresc din pribegie...*

*Drag ți-î Runcul la isvor,
Ca'mplinirea unui dor;
Dulce-î, Runcule, la tine,
Cum e dulce când e bine...*

*19 August, 1900
Runc-Gorj.*

HORA DIN TOPEȘȚI.

*Frunză verde Foaie'n-fir,
Trec suratele în șir,
Trec la horă să horiască,
De'ndrăgit să se'ndrăgiască...*

*Să'nvârtește hora'n loc:
Ochi din ochi își fură foc;
Umblă hora'n bătătură:
Focu trece vorbă'n gură...;*

*Înnainte, și'nnapoi:
Simt din coate doi și doi;
Și bătută'n loc o dată:
Simt că'și dau inima toată...*

*Zic mai tare din viori:
Hora fuge, curg fiori,
Ochi's flacăra cu pară
Să aprindă'ntreaga țară...*

*Că e hora din Topești
S'o încingă să te topești
Și de doru' de horire,
Și de doru' de iubire...*

PÎRGAVUL.

Hoțomane de Pîrgav,
Nu cumva că ești bolnav,
Oblojit cu bolovanî
Grămădiți de anî și anî?

Printre ei, încetinel,
Curgî pe colea firicel,
Curgî pe dincoa măi cuprins
Dar tot leneș și descins...

Ce ai, Pîrgave, nu spui?
Ducî tu cine știe cui,
Ducî tu jalea vr'unui dor
Ce'ți purcede din isvor?

Care rîu să'ți fie drag
De te ducî să-î treci de prag,
Să te-ascunzi și să te pierzi
Între malurile-î verzi?

Ce amar te-o fi mânând
Une ori, de vii mîncînd

*Foc și pară, lung viind,
Bolovană rostogolind?*

*Că viclean mai ești atunci,
Apele cum ți le-aruncă,
Mânios, cu dor să'nnece,
Să pustii pe unde treci...*

*Măre, uite, cât să vii,
Și cu toane să pustii,
Mândra n'o să 'mă-o apuci
Cu șivoiu tău s'o duci...*

*Iute vii, și iute treci,
Par'-c'ăi vrea să mă împecă:
Până-î mândra la'nturnat,
Tu te-ai dus, te-ai strecurat...*

*Mândra vine din izlaz
Și de tine face haz;
Fost-ai când ai fost șivoi:
Hazu'l facem amândoi...*

*Măre Pîrgave, ia fi
Cum te știu și cum mă știu:
Tu, tot leneș și descins,—
Eu, de dragoste cuprins;*

*Tu, ici, coala firicel,—
Eu, cu pasu sprintenel;
Tu, micuț mai către șes,
Să te trec cu mândra des...*

VĂLCELELE DIN TOPEȘȚI.

*Foaie verde trei smicele,
Cine trece prin Vălcele,
Și nu'și lasă gându'n ele?*

*Că, privirea de'și rotește,
Tot cuprinsul îi zîmbește
C'o mândrețe ce'l robește...*

*Vezi în juru'ți ca o mare:
Numai munți,—desfășurare
De'nnălțimi pierdute'n zare...;*

*Șesuri și colini, umbrite
De păduri,—poeni tihnite,
Mândre, par'-că's zugrăvite...;*

*Și copaci, în depărtare,
Nalți, răsleți,—că fie-care
Par'-că-î paznic de hotare...;*

*Drumuri mari șerpuitoare
Pe colini, printre ogoare,
Cu poleiș lucios de soare;—*

*Bogăție de verdeață,
Ziua,—plină de vieață,
Noaptea'n tainic vël de ceață...*

*Iar cătunul, o grădină
Care sufletul ți-alină
Și'ți dă dorul de hodină...*

*Dacă'n vremi arunci privire,
Afli'n el o amintire
Neuitată de mărire:*

*Domnul Tudor, Oltenașul,
Pe când îl pândia vrăjmașul,
'Și-a avut aci lăcașul...*

*La Vâlcele, în Topești,
De Voinicul 'ți-amintești
Sus, în căși, la Chiricești...*

*21 August, 1900
Vâlcele (Topești).
Gorj.*

LÂNGĂ PLOP.

Foaie verde popușoi
Ce vezi plopule, la noi,
Ce vezi plopule departe
Pe zări lungi, pe zări deșarte,
Ori în negură de vremuri, —
Frunzișoarele de 'ți tremurî?...

Vîntu'n crânguri doarme dus
Pe ghisdei, cu fața'n sus,
Și cum doarme și cum suflă
Nici se simte că răsufală;
Nici un fir de firicel
Nu se mișcă lângă el...

Rogu-mè de dumneata,
Frunza nu'ți mai tremura,
De 'mî vezi mândra că-î pe cale
Legănându-se de șale
Și cu sînul săltăreț
Să opriască pe drumeț.

Tremura-r-ai tremura,
De-ai vedea din vîrf cumva

*La mândra, de sub sprîncene
Vr'un clipit furiș de gene
Și-un voinic de n'are cum
Că-î pîndește umbra 'n drum...*

*Foae verde și-un rēsteu,
Frunza 'ți tremură mereu
Când pe-o parte înverzită,
Când pe alta innălbită,—
Gându'mi fură, vėzu'mi ia:
Spui'e'mi zėu de'mi vine ea...*

*Foae verde de rėsuri
Drag mi-ı locul în pāduri:
Frunza șade liniștită,
Mândra vine 'ndrăgostită
Și ne ducem, ea și eū,
De ne uită Dumneșeu...*

VITREGA.

*Pe-așternutu' câmpului
Crește umbra muntelui;
De ce soarele-asfințește
Tot mai tare umbra crește,—
Și numai pe-a zării dungă
Ce lumină se mai alungă...*

*Frunză verde foae lată
Ziua trece'n muncă toată,
Seara vine'n hobotită
Ca mireasa nenuntită,
Numai ochii ei de stele
Cată'n pragu' mândrei mele...*

*Lung e drumu', tot pe culme,
Pân' la ea, ca'n cee-lume,—
Mult, de sus și pân' de-vale
Că-î costișă fără cale,
Și de-aci curat osândă
Că stă vitrega de pândă...*

*Foae verde colilie,
Măre moșule Ilie,*

Ce gând rău te' mpunse'n coastă
Să'ți mai ieși amù nevastă...
Rea'î a doua'nsurătoare
Când e'n casă fată mare...

Vitrega, — să fie lună, —
Ci-că fata nu e bună;
Vitrega, — să fie soare, —
Ci-că-î lenea'n lucrătóre;
Îi stă ghimpe de urzică
Și de măritat nu-î, ci-că...

Foaie verde de sipică,
Fă-te mândro, rândunică;
Lumea-î mare și te lasă
Dacă nu-î de traiu în casă,
Și a fi vr'un loc de bine
Pentru tine, pentru mine,

Moș-Părinte, fă dreptate:
Ne desleagă de păcate,
Și ia cartea și cetește
Și bordeiu' ni'l sfințește:
Eu i's drag, ea mie dragă,
Vrem cu cinste viața'ntreagă.

POVESTEA INIMEI.

*Trece inima călare
Cu disagiū la spinare...
— Und' t'eci inimă așea
Singurică-singurea?*

*— Duce-m'aș mereū m'aș duce
Pe drum lung făr' de răscruce,
Și m'aș duce iar și iar
Peste țări făr' de hotar...*

*Am avut un cuib o dată
Subt o iie învêrgată,
Dar când toamnă sê făcea
M'am luat c'o rîndunea*

*Și m'am dus, m'am dus pe unde
Numai gândul cât pătrunde...
Dar în primăvară-apoi
Când mă întorseiū'napoi,*

*Cată cuibu', umblă, cată, —
Nici tu iie învêrgată,
Nici tu cuib: l'a sfârîmat
Cine știe ce păcat...*

Și-am pornit de-atunci călare
Cu disagiî la spinare
Cuib în lume să gădesc
Și să nu'l mai părăsesc...

— Și'n disagi, ce ai, surată?

— Mămăligă degerată,
Dragoste un firicel
Să'ndulcesc prânzu cu el...

— De-î așa, poftim la mine:

Am o inimă și-î bine;
Ce-a fi zău, sub iia mea
Două inimî de-aș avea?

Că mi-î badea drag, de'mî vine
Să-î dau sufletu'din mine,—
Și muncim cu rost, cu spor:
Rîde casă și ogor...

De'mî-a fi drag și mai tare
N'a fi nici o supărare;
Ia dă drumu'murgului
Și de badea meû să'mî spuî...

*

Eaca trece o fetică:
Dulce-ar fi și drăgolică,—
Toporaș de-April, ursit
De cules și de'ndrăgit.

Dar de tare ce-î mâhnită
Uite, ceru'ntr'o clipită

*Să închide, par'c'ar vrea
Plîns să plîngă ca și ea...*

— *Măre, soro, soră-floare,
Ce dor tăinic greū te doare,
De ți-î chipu' nnourat,
De ți-î drumu' mpovărat?*

— *Măre, leleo, Domnu' știe,
Nuș'ce farmece să fie,
Că la horă cât hoiesc
Toți flăcăii șăguesc;*

*Șagă'mi place, hora'mi place,
Rost de măritiș 'mî-aș face...
Dar n'am inimă, ce-a fi?
Uite, nu pot îndrăgi.*

— *Nu mai plînge, că-î brodită:
Uite una, rătăcită
Și cu dragostea'n disagi:
Toți flăcăii ți-a fi dragi...*

— *Măre, unu' drag să mî fie,
N'aș mai ști de bucurie,
Că mai mulți ar fi păcat:
Nu s'ar mai cuprinde'n sat...*

— *Ia-o, bată-te norocū',
Mie tot îmi e prins locū'.
Una numai, și când vrea
Poate mândru traîu să dea.*

*Și se prinse bucuroasă,
O luă, o duse-acasă,*

*Și așa-î dădu de rost
Par'c'a dînsei să fi fost...*

*Dar pe urmă, ce chiteală!
Pân'la luna și beteală...
Și mai dragoste și traiu
Nici se mai vëzu pe plaiu!*

Ț Ț R A N I Ț .

(După „*Les Paysans*“, poezie de André Theuriet)

Țocoșii prind să cânte, iar satul se trezește...
Ies vitele și lumea din cuiburile lor; —
Le vezi, în ceața care ușor se risipește,
Umplând cărări și drumuri pe câmpul roditor.

Semănători de grâne în lanurile ntinse,
Și tăietori de stinjeni, și ceata de cosași,
Să duc, torcându' și gândul din grijuri necuprinse,
Cu frunțile plecate, tîrîte după pași...

Țerani, străveche viță pămîntului robită,
Pârliți și coptți de sóre, de geruri degerați, —
De-ar fi să ncep vieța aș vrea-o'n sat pornită,
Ca printre voi pe urmă să pot să cresc, dragi frați!

Pêtruns de-al vostru sânge, în satul singuratec
Hrănit, pe lângă staul și rusticul locaș,
Fugând în aer liber, cum fuge-un mînz sburdatec
Ce sare tăvălindu' și spinarea pe imaș,

În mine-ar fi atuncea destulă voinicie,
Tărie'n corp destulă și'n suflet flacări noi,

Ca lumea ce se'nalță s'o cânt cu vrednicie,
O lum'e'n care Domniî puternici fi-veți voi!

Domnirea v'osește, Ț'eranî aî României:
Cugetătorul vede al vostru val urcând, —
Cum veți că se deșteaptă pe'ntinderea câmpiei
Suflări sub care grâul se pare val curgând...

Al vostru-î viitorul, căci fără încetare
Trăiți, legați de holdă, — din sînul ei lăptos
Adînc sorbind junețea și-acea putere mare
Prin care traîul vostru e harnic, sănătos!

Pe mórte-î lumea veche. In nobilele vine
Strébunul sânge albastru se'ncheagă, sărăcit...
Iar vițe domnitoare și fala lor, ruine,
Trist sóre ce se stinge de umbră năvălit...

Al vostru-î viitorul. Decî șcólele să fie
De fiî voștri pline plugari, vinicultori!
De apă de isvoare și'n aer de câmpie
Toți oțeliți, întâi vor fi, — și'nvingători!

Decî vouë salutare, — căci voi veniți acuma
Și noi plecăm. Deschise ferestrele v' sînt
Spre soarele-răsare, — iar ale nóstre numa'
Spre soarele-apune și-al nopței greü vestmînt.

Dar ascultați: atuncea când ne veți fi stăpâniî,
Să nu cumva să faceți precum făcurăm noi:
Rămâneți în cuprinsul podgoriilor, stâniî,
Și țarinetor unde e sórele cu voi!

Să nu v' dați tăgadei curata obârșie;
Stejarî să fiți cu trunchiul puternic, noduros; —

*Să'nfigeți rădăcina în jos cu voinicie,
Să vè'nălțați cu ramuri spre cerul luminos!*

*Pământul care cóce atât bielșug de grâne
Și dulcea veselie în plaiu podgoricesc, —
Pământul, vecinic voue ca doică vè remâne :
E tare-acela care bea laptele-î ceresc.*

*Disprețuit-am însă cam aspra-î sărutare,
Și azi avem fâșie puterea ce-am fi-avut ;
De-acum, ca prunciî bôlnavi, cu frică de-ascultare,
Și fără îndrăsneala de-a mai voi ce-am vrut, —*

*Vom aștepta în tremur, cu fața înspăimîntată
Momentul când cu toții, ai holdei muncitori,
Veți răspândi a vóstră putere luminată
În care dispărea-vom noi, vechii domnitori!*

ÎN SATUL TĂU.

*În satul tău când am venit
Eram prăpăd de ostenit,
Ca un juncan ne dat la jug,
Mânat hăis! cea! o zi la plug...*

*Vezi-că umblasem să adun
Ce bruma'n sat era mai bun:
Moșnegi, neveste și flăcăi
Să pue vorbă l'alde-ai tăi...*

*Și numai cât mi te-am văzut
De pândă'n drum,—m'am și făcut
Nevoe mare de-odihnit,
In satul tău când am venit...*

*

*In satul tău când am venit
S'nfiripa, la răsărit,
Coroana soarelui; un cuc
Zicea pe creanga unui nuc...*

*Era a bine că zicea
Tot de trei ori, în dreapta mea,*

*Că vezi atunci ziceam și eu:
Dă Doamne-așa pe gându' meu...*

*Și-a fost așa cum 'mă-a cântat,
Că satu tot l'am adunat;
Și-a fost așa cum m'am gândit,
În satul tău când am venit...*

*

*În satul tău când am venit
Și m'aș văzut îndrăgostit,
Zeu tuturor că le veni
Și dumnealor a se'ndrăgi...*

*Și păsările ciripiaș,
Că vezi a dragoste 'și grăiaș;
De-atâta dragoste și dor
Da toată floarea pomilor...*

*De-atâta dragoste, ai tăi
N'aș mai cătat undreaua'n clăi,
Și cum li-ș portu' aș grăit
În satul tău când am venit...*

POLOVRAGI.

Parîngu'n pacea depărtării
Înnaltă trup de uriaș
Cu dreaptă frunte'n largul zării,—
Privind de veacuri, —mărginaș—
În două laturi ale Țării...

Simți că se'ntreabă'n dese rînduri
De ce nu vede-aceiaș steag
Și-acolo, când aceleaș gânduri,
Aceași viață e'n vileag?

De și măritul Prier pune
Pe văi, întins bielșug de flori,
Parîngul, moș-Parîngul spune
Cu albu-î zîmbet de ninsori
Tot cânt de iarnă, pe-albe strune...

*

În valea strîns înconjurată
De munți, —ici, colea, cu păduri,
Priveliștea, acum schimbată
Din vraja darnicei Naturi,
Măreață, mândră se arată.

La poale, mica monastire
În cele sfinte adâncind
Cuprinsu-î alb, în înflorire, —
Se roagă'ncet pios zîmbind..

Olteţul, dascăl de când Firea,
În preajma ei, pe-acelaş glas,
Îngână psalmi întru mărirea
Acelui care a rămas
Pe veci Tăria şi Gândirea...

Şi curge'n albia pietrosă
A unei strîmte trecători,
Ascunsă-adînc prăpăstioasă,—
Măndreţe care dă fiori
De nimicire dureroasă...

Două munţi strîmtoarei staî de pază
Stîncoşi, cu chip nepăsător,
Atleţi ce nu se ruşinează
De loc, de goliciunea lor...

Şi totuşi par'c'o vrajbă mută
Între-amîndouî ar exista:
Acel din dreapta îi impută
Că falnic în deşert ar sta:
Găunoşarea-î e ştiută...

Şi'n chip reütăcios 'ţi-arată
Îngustul drum accidentat
Ce se opreşte de o dată:
Colosul e găunoşat,—
Ivirea însă, minunată....

Măreață capiște păgână
Cu mari coloane de porfir,
În care glasul se îngână
De mai de multe ori în șir...

Eternă e reînnoirea
Coloanelor ce s'au sfărmat;
Le vezi de fapt alcătuirea
Din picuratul ne'ncetat
Ce'naltă'ncet de jos clădirea.

*

În pacea peșterei adîncă,
Cuprins de un simțimînt pios,
Te-afunzi, pe-acel podiș de stîncă,—
Pe când'napoi, misterios,
Mai vezi lumina zilei încă ..

Rămâi cu-a torței pîlpîire
Tremurătoare, și, uîmît,
Te uîți la umeda lucire
Roșatecă, de foc tihnit...

Cu aripile drept întinse,
Cu unghi'nfipte'n muriî recî,
Cu capu'n jos, c'orbite stînse,
Dorm, amortiții lilieci,
Ca pete negre'n roș cuprinse.

Te'nfiorezi de-acea răcoare
A adîncimei fără fund,—
De nuș'ce taîne plutitoare
Ce nici o dată s'pētrund
În noaptea'n veci dăinuitoare...

*Te duci cu mintea'n lumea vagă
A basmelor de la străbuni;
Din clipă'n clipă-aștepți o'ntreagă
Desfășurare de minuni...*

*Un pas pripit ce trist răsună,
Îți dă un și mai trist fior...
Să duce vraja... Simți ce bună
E-o rază-a sórelui,—și zor
Spre-acea lumină ce îmbună...*

*

*Sălbateca înfățișare
A munților prăpăstioși,
Ca vrajă nouă îți apare:
Îți plac cum sînt de luminoși
În lunga lor desfășurare...*

*Și stîncile ce par pornite
A te sdrobi când vor pica,
In clipa chiar când sînt privite,—
Nu te mai pot înfricoșa...*

*Torentul care se frămîntă
Pe-un fund de ramuri tănnuit,
Se pare-acuma că cuvîntă
În graiul dulce și iubit
Al libertății ce încântă...*

*Respiri din plin, cu lăcomie,
Ca dintr'o temniță scăpat,—
Iar larga boltă azurie
Cuprinde doru'ți înălțat
De necuprinsă bucurie...*

*Insecta ce în spațiū sboară,
O floare mică ce'ntîlnești,
Sînt tot atâtea dragi odóră
A'mulțămirei sufletești.*

*Și ȳatã iarăș monastirea
În albul ei vestmînt smerit...
O toacã'și spune rar menirea...
In vale, cãntã liniștit
Oltețul, dascãl de cãnd Firea...*

*1900, Aprilie
M-rea Polovragi.*

DRAGOSTEA, CERNITĂ.

Umblă Dragostea, cernită,
Iarna, pe poteca grea,
Prin pădurea troenită:
— Oare unde-î calea mea?

Trece-o vulpe lungă'n coadă.
— Bună-vremea. Eacă-aşa,—
Veduvă, după broboadă,—
Plîngî pe-aici pe cineva?

— Soro dragă's rătăcită.
M'a gonit de la oraş
Lumea ceea, nărăvită
Şi cu suflet pătimaş.

Nimeni nu se mai iubeşte,—
Nici tu fată cu flăcău,
Nici tu fraţi buni, frăţeşte,
Din tot sufletul... E-un hău...

— Ce spui? Hău e soră dragă?
— Mai aşa! Curat păcat:

Doi acuma de sã leagã
Numai firea 'i-a legat...

Nu mai este tinerețe,
Curãție într'un dor,
Sufleteascã frumusețe,
Chezãșie'n viitor...

Vise nu sã mai viseazã:
Toți știu carnea pãn'la os.
N'aũ nici timpul când sã creazã
Și sînt sceptici cu prisos...

Cãtre cer nici o privire;
Ochii lor numai la lut;
Iar plãcerea e-o scrîșnire,
Svîrcolire de-un minut...

Nici o sfîntã 'nfiorare
În al așteptãrei dor,
Și nici amintiri prin care
Retrãiești clipa de-amor...

Cãsnicia, socotealã:
Cât se dã și cât se ia?...
Necinstitã învoealã,
Cãci se calcã și pe ea...

De s'ntîmplã sã mai vie
Și copii ce nu's doriți,
Victime's meniți sã fie:
Cresc ca spini, ne'ngrijiți.

Tristã lume, mãrginitã,
Vecinic dusã de vr'un val...
Eatã-mã de ce's cernitã:
Am pierdut un ideal!

— Și te duci la sat? întreabă
Vulpea, ne cam pricepând
Toate cele spuse'n grabă
Și cu plîns în graiul și'n gând.

— Da, mă duc. Arată'mi calea,
Că o știu, o nemerești
Când e vorba să duci jalea
În cotețele obștești...

— Nu, zău nu; dar lasă asta...
Vorba este că, la sat,
Nu'și ia tot așa nevasta,
Bată'l focul de bărbat?

— În a vieții simplitate,
Mai de fire-apropiați,
Aū porniri mai ne'ntinate
Și fecioare, și bărbați...

Azi se ved, mâini într'o doară,
Hora, gluma li-î hotar:
Dorul de la ochi pogoară
Și în suflet pun pojar.

El cu brațe, ea cu brațe,
Știu c'alături vor munci,
Că nevoi de-or să-î înhațe,
Amândoi le-or birui

Și la viață se înjugă
Cu credința'n Dumnezeu:
Zi cu zi așa îndrugă,
Și păstrează darul meu.

Nu'și spun multe și mărunte,
Ninireală n'au în grai
Însă inima li-î munte
De statornicie'n trai.

Viața li-î tovarășie
Și de muncă, și de gând...
De aceea'n sat mi-î mie
Să ajung cât mai curând...

Pe toeagu-î sprijinită,
Nemerește-ascunsul drum
Și purcede, tot cernită,
Mai senină îns'acum...

Printre crângile-amorțite
Ale Codrului tăcut
Par'că trec, re'nsuflețite,
Șópte calde din trecut,

Și duios Codrul privește
După Dragoste,—pe când
Vulpea blana'și netezește
Socotelă... adînci făcînd...

1900, Ianuarie.

CINE-A CREDE, CINE-A ZICE...

*Cine-a crede pe bădica
Nu-'i-ar mai pândi potica,
Nicî s'ar duce la suhat
Să'l aștepte pe'nserat...*

*Cine însă nu l'a crede
N'ar mai sta pe iarbă verde,
Nicî să afle, vara'n toiū,
Apă, umbră de zăvoiu...*

*Cine-a zice: badea pleacă,
Doru'n suflet nu-î mai treacă,
Umble singur traiū de-un veac
Și să nu'și găsiască leac.*

*Cine-a zice: badea vine,
Aibă tot coșare pline
Și norocu'n calea lui
Cum nu-î partea ori și cui...*

*Foae verde iarbă-mare
Drag mi-î badea, la călare;*

*Cât să'mi fie însă drag
Nu'l las dincoace de prag...*

*Mai de colo, vorba-î pace,
Mai de-aproape pozne face;
Ochî la ochî aprind pojar,
Ia foc vorba, gura iar...*

*Cine-a crede pe bădica
Cerce, dea-î pe mână chica;
Cine-a dîce că nu-î bun,
Ducă-s'ar pe-un beț de-alun..*

*Știi ce una, mēi bădică?
Treci'mî pragul fără frică,
Treci'l însă c'un inel,
Cu moș-Popa după el.*

DORU' INIMI'...

— *Leică, fi' mi-ar pasu' n cale
După gându' dumitale...
Dar când trec colo de vale
Să' mi duc boii la pîrău,
Ce să fac de-î pusă casa
Pe potecă, la drum rău?
Fîcă-ta întinde masa,
Gardu-î însăilătură
De nuele și dudău,—
Eu, cât plop', de măsură:
Să nu las o uitătură?
Las și trec cu doîna' n gură...*

*Frunză verde de urzică
Mândro fa, ci las' să zică,
Doar și-î maică, nu-î Vlădică:
Maica zice două, trei,
Și mai iartă, mai nu vede,—
Că din tinerețea ei
N'o fi veac de om,—și crede...
'Mi-am făcut în deal căsuță;
Plină-î coasta de ghisdei,—*

*Dar lăsaiū o potecuță,
Mijloc larg cu mărgini drepte
Dragostea să nu aștepte...*

*Leică, dă-mi-o de nevestă,
Că aseară pe fereastră
Mă nîtaiū furîș în casă;
Vezuū doru'inimi'
Scris pe fața perini',
Cu condeiu' genelor,
Cu cerneala ochilor:*)
Nu dormia și nu visa
Ci cu gându' se bătea...
Leică, dă-'mi-o, fiū creștină,
Și-om trăi ca pe-o tulpină
Două flori, într'o grădină.*

CUCU.

*Cântă cucu în desiș,
Mierla râde pe furiș;
Cântă cucu sus pe-o cracă
Mierla-î șueră să tacă.*

*Alei cuce, până sură,
Șuere mierla din gură,
Cântă'mi tu, fără să sbori,
De trei ori, de nouă ori...*

*Că de ce-î cânta mai mult
M'oiu opri să te ascult;
Că de ce-î cânta mereu
Drag 'mi-ai fi în drumu meu...*

*Cucu cântă, se alintă,
Fără teamă de vr'o flintă,
Că nu-î neam de vânător
Să mi'l ia la ochi din sbor..*

*Cucu'și mută fuga locu:
Dómne, nu'mi muta norocu;*

*Craca tremură subt el:
Dómne, fă-mè mîtitel;*

*Fă-mè Dómne puiú de cuc
Pân'la mândra să mē duc,
Și pe-o creangă de alun
Să cânt mândrei cîasul bun...*

*De pe-o creangă de răchită
Să-î cânt mândrei de ursită,
De pe-o floare de bujor
Să-î mai cânt de dulce dor...*

FOAE VERDE...

*Foae verde dintr'un fag
Drag mi-î badea, mie, drag
Şi' mi plîng dragostea pustie,
Cît o plîng, nime nu ştie,
De cît numai stelele,
Că şi ele, mândrele,
Ca şi mine între gloate,
Îşi plîng lacrimile toate...*

*Foae verde măcieş
Drag mi-î badea, că-î plăeş,
Mi-î mai drag că vezi, 'î-al meu,
Să' mi ajute Dumnezeu...
Cât mi-î drag, m'ar şti o lume
De 'mi-ar şti cumva de nume;
Dar mă ştie soarele
Cînd străbat ogoarele
Să' mi duc luî odoarele...*

*Foae verde mărăcine,
Dintre soare şi ntre mine
Nu ştiu care, zău, mai bine*

*Pentru badea strălucim
Cînd pe zare ne ivim:*

*El, lumină depărtată,
Eă, lumină-apropiată,
Eă și el din răsărit,
El, cu ziua dus grăbit,—
Eă, rămasă la iubit..*

BADEA CĂRTURAR.

*M*ăi bădiță de la munte,
Mulle-aî fi știind mărunte,
Mulle celea și de toate
A minune pentru gloate,—
Că de alt-fel, cînd le spuî,
Dor îi e și codrului
Să'și împace frunzele,
Să le 'nchidă buzele
Să'și asculte spusele...

Mulle-aî fi știind, bădică,—
Numai una, militică,
N'o știî, nu, că nu-î la carte
Care vine de departe,
Nici la taica Popa nu-î
În cartea sfinției lui,
Ci-î la calea jumătate
Cînd te 'ntorcî pe înserate
De la locurile-arate;—

Ci-î năltuță, și'î cu iie
Răsboită'n văduvie:

Țese firisoarele,
 Pică tăcrimioarele,
 Lung alunecă suveica,
 Lung oftéză și ea, leica,
 Iar când pânza o ghilește,
 Gândurile'și sorocește
 Pentru badea, că'l iubește...

Badea, fire-ar șuiū să fie,
 Astea, uite, nu le știe,
 Și-i de felu-i cărturar,
 Cată'n jos și calcă rar...
 Măre, nu le afle, lasă,
 C'o să-i vie iarna'n casă,
 Și atunci, tot să le știe,
 Badei giaba o să-i fie
 Dragostea de-apoi târzie...

ARGEȘEANCA.

Pe la móră pe de vale
Când treci tale*), când treci tale,
Ochiș mi te fură'n cale;
Iar în pom, pe-o rămurea,
Sora-mea o turturea,
De dor cântă mult și bine
Să te-aducă lângă mine...

Móra cum mi te zărește,
Să zorește, să zorește...
Roata i se învîrtește
Și împrăștie la soare
Nestemate sclipitoare,—
Neica face-'ți-ar cercei
Să meargă vestea de ei...

Iar când tale nu te-arăți
Toate par' că's din bucăți,
Nici întregi, nici jumătăți:
Moara picură a lene,
Turtureaua cată'n pene,

*) Tale, în loc de tu, dumneata, se întrebuințează în Muscel și cudeosehire în Argeș

Și în inima mea curg
Ziua 'ntunecimii de-amurg...

Ia treci tale, treci și măi
Și tovarășă' mi rămâi,
C'avem loc pe-un căpătâi;
Și-om tot măcina apoi
Vorbe dulci, ca pentru noi;
Și mălaiu om măcina
Cum de zi s'o lumina...

LA COASĂ.

0 dulce liniște de-amurg
Se lasă pe câmpie...
Ca lacrimile care curg
Încet, de bucurie,
Așa de limpede, întins,
Curg undele 'mpărțite
Pe prundul foarte des și lin
Al riței șerțuite.

Fetica'n urmă a rămas
Să strângă niște pale
De fân cosit, din pas în pas
Întinse pân' de vale...
Le face fuga purco:ăș,
Încet le netezește,
Pe când un drac de coteiaș
De fustă-o sgâlțâiește...

Ea-l țistuie, o pală ia,
Cu densa-l învelește
Și râde cum Grivei, subt ea,
Lătrând se svêrcolește...

Dar iat-o c'a sfîrșit: un fir
 De fên nu e risipă...
 Purcoaiele staũ mândre'n șir...
 Le mai privește-o clipă,

Și grebla repede 'nșfăcînd
 Pe umër și-o așeadă,
 Și pleacă veselă, cîntînd,
 Pe cînd se înserează...
 Pe trunchiul de copac, svîrlit
 Ca punte peste apă,
 Fetica trece cumpănit,
 Cu frică, pîndă scapă...

Și rîde-apoi cum stă Grivei,
 Nehotărît să treacă,
 Privind cu ciudă 'n urma ei
 Că'l lasă-așa și pleacă...
 Îl chîamă; dînsul fuga dă...
 Pe mal, schiălălăește,
 Își cată loc, o clipă stă,
 Se uită, cumpănește,
 Și'n jos se lasă vad aflînd...
 În urmă-î, pîetricele,
 Din mal se scutură făcînd
 În apă cercurete...

Dar iată luna răsărînd
 Pe zare, ca o roată
 De jar, și galeș, lung privînd
 Peste câmpia toată.

Fetica simte un fior...
 E luna mare, plină:

Un gând îi scapără,—și zor
 Smerit de se închină...
 Căci vezi, 'și-aduce-acum dușos
 Dușos și dulce-aminte,
 De'ntâiul sărutat focos,
 De-o strângere fierbinte...

Privirea-și pierde în apus
 Prin gene'nrouate:
 Lixandru ei la oaste-î dus
 De-un an și jumătate...

LA FÂNTÂNĂ.

*Cu rochița scurtă, ruptă pe la poale,
Cu cojoc pe umeri, cu picioare goale,
Pleacă fetișcana iute, la fântână,
Cu coșița'n mână.*

*În zăpada moale, din belșug venită,
Pasul ei își lasă urmă 'ntipărită.
Par'că-și calcă umbra... Umbra îns'o minte,
Fuge înnainte...*

*Soarele din urmă, vesel o privește...
Totu-î alb în giuru-î, totul strălucește.
Vântu-î rece însă. Fetei nici nu-î pasă:
Par'ar fi în casă.*

*Cumpena fântânei lungă, aplecată,
Șade gânditoare, șade nemișcată.
În oglinda apei par'că s'ar uita
Și s'ar săruta...*

*Dar găleata nouă prinsă de frânghie,
Ca o fată'n leagăn, veselă, zglobie,
Vecinic se dă huța; nici în seamă ia
Ghița de pe ea...*

Împrejur fântâna este, pe la gură,
 Numai sloi de ghiață, din prelinsătură,—
 Barbă albă care lung atârnă'n jos
 Strălucind frumos...

Locu-î nalt de ghiața ce se tot ridică.
 Fata, mai pe vară, sprintenă dar mică,
 Greu putea găleata să o ia,—și-acuma
 Dintr'o dată numa.

Veselă c'a prins-o numa dintr'o dată,
 O coboară'n dreptu-î și'n fântână cată,
 Ca să mi se vadă cu ce rîs pe gură
 Inimile fură...

Ca din fundul apei par'că se adună
 Umbre ușurele care se'mpreună
 Și 'ntregesc icoana fetei, care, vine
 Bine'n undă, bine...

Cum se mai privește! Cât de mândră-'și pare...
 Și cu gândul trece peste drumul mare
 Și zimbește dulce unui chip iubit
 Ochilor ivit...

Și se vede'n seara cea de șeșetoare,
 Când îi spuse Neagu vorbă vrăjitoare,
 Vorbă care umple trupul de fior,—
 Inima, de dor...

Dar un pic de apă curs de pe găleată
 Turbură oglinda. Cercuri mici, de-o dată,
 Risipesc icoana chipului undit;
 Visul a pierit...

SUB NUCI.

E arșiță. Pe zare 'n jos
Tresar năluci de apă...
E greu și celui mai vînjos
La coasă și la sapă...

La umbra nucilor stufoși
Fetica stă culcată,
Cu ochii leneși, mângâioși
Spre coasa rezemată;

O roagă par'că 'ncetișor
S'aștepte-o clipă doară
Știi, cât s'apuce-un puișor
De somn de-o aripioră...

Și'n timp ce prinde a clipi
A lene, mai a lene,
Și tot mai stinse a-î sclipi
Luminile 'ntre gene,

În zarea minței gând pe gând
S'ntunecă, sè curmă,—
Curat, întreg nerămânînd
De cât un gând din urmă...

Acesta, cu-ale lui urzirî,
 O face de visează;
 Pe-a gurei floare dulci zimbiri
 Atuncea îi așează;

Pe obrajii săi rotunzi, frumoși
 Bujori îi răsădește
 De-î face mult mai drăgostoși
 In umbra ce-î ferește.

Cămașa-i, fără de panglici,
 De nici un nastur prinsă,
 Pe două delulețe mici
 Stă albă și întinsă,

Și pune'n vază, uimitor,
 Vr'o două vîrfușoare
 În neastîmpăr' unui dor,
 Undind, ispititoare...

Îți pare un copil ne-atins
 De-a patimilor bură,
 Și, subt al nucilor cuprins,
 Priveliștea-î te fură...

Dar iat-o tresărind ușor,
 Se mișcă, se ferește,
 Să apără încetișor
 C'un rîs ce nu gonește,

Apoi, cu glas tremurător,
 Cuprinsă de rușine,
 Ea zice 'ncet, desmierdător:
 «Ei, Mihule, șezi bine!»

SATUL MEÛ.

*Satul meÛ, c'un rînd de case într'o parte de șosea
Și c'un rînd de altă parte,—una ici, una colea,—
Și cu stuf pe-acoperișuri mai mult strîmbe, țugaiate,
Fără nici un coș, căci fumul printre stuf, așa strê-
bate;*

*Satul meÛ, sărac din vremuri și cu oameni tot săraci,
Cari' și strîng pe umeri anii, și nevoile în saci;
Satul meÛ, zîmbește, vara, printre veselele șiruri
De salcâmi și plopî,—ei singuri fără frica grea de
biruri,—*

*Unii înfloriți la vreme,—fie-care parcă'i raiu—
Alții tremurînd din frunze că li-î dragă luna Maiu.*

*Satul meÛ, încruntă iarna din sprîncenele lui groase,
Stă posomorît și rece pe subt bolșile noroase
Și în spate duce, gârbov, rîndurile de zăpezi
Lângă care—cât de tîner,—par' că 'mbetrînit te
vezi.*

*Satul meÛ,—cu toate uite, că am ani întregi de viață
Rătăcită pe departe, prefăcută târgoveață,—
Satul meÛ, de și într' ênsul nu mai pot să mă hrănesc,
Drag îmi e și viu în minte tot-d' auna mi'l găsesc.*

Și mă doare-adânc în suflet de atâta de părtare
 Și de timpul de-altă dată,—soare-apus acum sub
 zare,—

Care, după legea firei, nu măi are răsărit...
 Satul meu, trăește încă,—eu, copilul, am murit...

Și un dor aprins mă arde ce jeratec mi se face
 În acest cuptor de suflet unde vecinic nu e pace,—
 Să mă măi zăresc o dată, zău așa, în satul meu
 Și'n oglinda apei sale să mă pot privi iar eu.

De-oîu părea schimbat la față, de-oîu părea schim-
 bat la port,
 O măi fi în iaz vr'o uudă ca să jure că nu's mort,
 Să mă simtă după suflet,—și-orî cât ar simți de
 greu,—
 Să zărească-afund în ochi'mă zugrăvit: sătucul meu!

CODRU 'N PRIMĂVARĂ.

Bucură-te, muguraș,
Dragu neichi copilaș,
Muguraș, copil de frunză,—
Vine-April cu rîs pe buză,
Vine-April cu rîndunele,
Vin nopți scurte, cu mărgele...
Iarba rîde pe imaș,
Ia desfă-te, muguraș...

Codru sînt, cu taîne vechi,
Am un cântec în urechi,—
Cântec dalb de primăvară:
Să'mi vîd toată frunza iară,
Frunză nouă și aleasă,
Frunză verde, frunză deasă,—
O minune de umbrar
Să'mi adune lumea iar'...

Codru sînt, codru rîmân,
Ca romînu' tot romîn,—
Iar' și iar' să mi s'adune
Zile bune lângă bune,

Florî cu fețe felurite
Cu mireșme dăruite...,
Și pe tainice cărări
Vraja dulcilor visări...

Codru sînt,—de mult am fost
Țării mele adăpost,
Cu plăeșii mărturie
La vitează sumeție,—
Din frunziș cîntînd prohoade
Vrăjmășeștilor noroade;
Biruință de fruntași,
Pentru vodă și ostași!

Ia desfă-te, muguraș,
Dragu' neîchi copilaș,
Muguraș, copil de frunză:
Vine-April cu rîs pe buză,
Aducînd din pribegie
Cîntăreți de veselie,—
Mie, pace,—Țării spor,—
Desfătare tuturor...

CODRUL ÎN VARĂ.

*Codrul frunza mi'și privește,
În pept inima îi crește:
Ce mândrețe de vestmînt
Dăruitu-'i-a cel Sfînt!*

*Și privește pe-o cărare:
Leica duce demîncare
La ogoru'n seceriș,—
Duce, cântă subt frunziș...*

*Și privește pînă'n zare
Cîmp de aur în mișcare,
De smarand,—și felurit:
Fânu' tot e înflorit...*

*Și pe lângă-așa mândrețe
Mai privește cum pe fețe
Rîde azi,—ca și'n ajun,—
Mulțămire de an bun...*

*Roua muncii scînteiază,
Frunți plecate brobonează*

Și se scurge,—legămînt
Intre muncă și pămînt...

Și bădița Codru'n vară
Mai privește către seară,
Pe voinicii muncitori
Lângă dînsul trecători...

Pleacă frunza'n câte-o parte
Pe cărările deșarte,
Unde-aude pași tihniți
De părechii de rătăciți:

Hâtru,—badea Codru prinde
Toată șoapta care-aprinde
Și ființa frunzei lui,—
Dor n'o spune niměnuî..

Și iar hâtru,—vorba tare
D'ndrăsneață turburare,
C'un rěsvuet lung, dă zor
De 'mi-o spune tuturor...

Grija Codrului în vară
E, când noaptea își presară,
Peste-adîncurile ei
Prund ce scapără scânteii:

Cer și Codru, fie-care
Stă de'și numără ce are:
Știe Popa ori vr'un psalt,
Cine a rămas p'ăl-l-alt?

Câtă frunză! câte stele!
Ce's mai multe dintre ele?

Ceru' tace, înnoptat;
Codru' tace'ntunecat...

Și nici luna, când s'arată,
Nu-î împacă vre o dată:
Multe stele par'că pier
In lumina ei, pe cer;

Multă frunză strălucește,
Par'că se mai înmulțește
Subt poleiul luminos
Pretutindenî dat pe jos...

Mult lui badea-î place'n vară
Când în zori îi cântă iară
Dragii lui de pădureți,
Fel de fel de cântăreți...

Stă și-ascultă a minune,
Cum se'ndeamnă să răsune
Și desişuri, și cărări,
Până'n taînicele zări...

Și mai doarme, se mai pleacă
Să viseze înc'o leacă
Visul tinereții lui,—
Dulce vis al Codrului..

CODRUL ÎN IARNĂ.

*Zice Codrul dintr'o frunză,—
Țalea cum să 'și-o ascunză?
Zice din frunză uscată:
'I-a rămas calea uitată.
«Brîu de vînt și brîu de-omăt,—
Doru unde să'l trimet?
Orî și unde l'oîu trimete,
Iarna scutură din plete...»*

*Zice Codrul amorțit:
«Dómnne sfinte, ce-am greșit?
Unde mi-s cărările
Să'mî deschidă zările?
Unde's păsărelele
Să'mî desmierde zilele?
Unde umbra lângă soare,
Unde doîna, unde oare?»*

*Și-ar mai zice Codrul multe,
Dar nu-î nime să'l asculte,
Nici flăcăi încinși cu bete,
Nici codanele de fete,—*

Nici tu mîerlă, nici tu cuc...
 Câte frunze se mai duc!
 Plîng și tremură în zare
 Dup'a vîntului suflare...

Și-ar mai zice Codrul iară,—
 Urlă lupi, s'aude'n țară
 Și de urletele lor
 Codru'și strînge graiū și dor.
 Dintr'o frunză să mai zică
 Frunza toată pică, pică;
 Nu mai este nici uscată,—
 Calea 'i-a rămas uîtată..

CRĂȘMĂREASA.

*Crășmăreasa'n ușă iese....
Poale'n brâu năltuș sumese,
Mână'n șolduri bucălate,
Sînuri tari și burdușate.*

*Iar de ochi și de sprîncene,
Uitătură printre gene,
Măre, Doamne, te smintești,
Numai cât să le privești...*

*Crășmăreasă, Crășmăreasă,
Calea lungă mi-î d'acasă;
Pân'la rateș ici la tine,
Nouă poște și mai bine...*

*Dă'mi ocaua dinainte
Să'mi afund un nod fierbinte,
Și-alte două măricele
Să'mi beaș mințile cu ele...*

*Crășmăreasă tâlhăriță,
De unde furași, leliță,*

*Sumedenie de nuri,
Inimile să le furî?*

*Nu mai rîde, lele dragă,
Că se vede salba'ntreagă,
Și cu-așa mărgăritare
Nu-î păcat de-o sărutare...*

*Crășmăreasă, Crășmăreasă,
Calea lungă mi-î d'acasă,
Dar la 'ntors e și mai grea:
Umblu'n bobote pe ea...*

*Și românul bea, plătește,
Și pe cale se pornește...
Crășmăreasa dulce rîde,
Bani'n cecmegea închide...*

*Crășmăreasă, cine oare
Mi te-a pus în drumul mare?...
Coz de mândră, ochi fierbinți,
Toată lumea scoși din minți!*

DRAGOSTEA, NĂTÂNGĂ...

*Plînge dragostea de-o parte
Că de mine n'are parte...
Plîngă, bat-o Dumnezeu,
Că destul am plîns și eu:
Când eram la mama fată
Nu venia de loc să bată
Nici la ușă, nici la geam,
Și'ntre perine plîngeam...*

*Iar acù, că's la bărbat,
Vine pe furiș în sat,
Și mă cată, mă pîndește,
Și cu șoapte mă momește,
Și cu lacrimi de flăcău
Plînge, de mă doare, zău.*

*Plîngă, blestemata, plîngă;
Lasă ciorile să-î strîngă
De pe căile pustii
Băerile inimii;
Lasă ploaea să le spele
Cum spăla și pe-ale mele;*

*Să le ia vîntu' turbat
Cum pe-a'mele le-a luat.*

*Nu mai fie-acu nătângă,—
Sînt vėdană,—nu mai plîngă;
Vie, de! că mē cuprinse
Milă, să-ı tot vėd descinse
Și pe căile pustii
Băerile inimii...
Doamne însă, ce păcat!
Eacă, vezi-o? m'a uitat;
Eac'așa, când nu ai parte:
Ea, de-o parte,—cū de-o parte.*

CODRUL ÎN TOAMNĂ.

*Lung tremur scutură de-o dată
În gura Codrului, un fag:
O frunză galbenă s'arată...
E semn că vara, timpul drag,
De pregătiri de drum își cată...*

*Și fagul, altui fag șoptește,—
Vecin de traiu în codru'ntins:
Așa fiorul toamnei crește
Pe-al codrului întreg cuprins:
Ce multă frunză'ngălbenește,*

*Ce multă frunză se usucă,
Pe zi ce merge, ne'ncetat,
Și calea vîntului apucă!
Sub ceru'n zare'ntunecat
Se vede vara ca nălucă...*

*Orî cum, simțindu-se că moare,
Vrînd să mai spue un cuvînt,
Pe câmp, poeni, printre ogoare*

*Natura'n ultimul-î avînt
Mai isvorăște câte-o floare.*

*Ce melancolic rătăcește
Câte-un biet fluture târziu:
În miezul zilei se ivește
Și peste-un cîas, ca'ntr'un sicriu,
La sînul florilor sfîrșește!*

*Pe bolta cerului se scrie
Din depărtare, câte-un rînd
De negre litere ce'nvie:
Cocorii pleacă, suspinând,
Și calea lungă-o să le fie...*

*Pe vale cumpăna fântăni
S'apleacă tristă, îngânând
Un cântec de pustiū: rumâni
Sfîrșiră'n țarină de curând,
Și viață-î numa'n preamjma stăni,*

*De-acolo doar, să mai presară,
Din vârful dealului umbros,
În taîna cețelor de sară
Din câte-un fluer somnuros
Al doînei glas și dor de vară...*

*O luminiță 'ncremenită
De veghe până'ntr'un târziu,—
Din ce în ce mai ostenită,
E singura'n acel pustiū
Viață-abia mărturisită...*

*Iar când prin negura din zare
Să uită zori'n răsărit,—*

Bătrânu Codru'n desperare
C'o zi se vede' mbătrânit,
C'o zi mai malt în scuturare...

Puțin... și vor părea schelete
Tulpini și ramurile lor...
Pe văi și dealuri pustiete
Geroasa iarnă cu-albe plete
Va fi stăpână tuturor...

NICÎ O MĂSURĂ...

Doamne, nu știu ce măsură
Ai în cer pentru pământ:
Țipă lumea ca'ntr'o gură
De balaur,—de căldură,
Uscăciune și de vînt...

Crapă cremene și pietre;
Iasca, singură ia foc...
Holdele, de Sfântu-Petre
Toate's arse, par'că's vetre:
Iarbă, grâu, de loc, de loc!

Dincoa, altă socoteală:
Guri de pâlui par'că pui
În a norilor urzeală
De curg ploii, pân'la sminteală,
În folosul nimănu...

Mucezeală piatra prinde;
Munți și văi sătule sînt:
Vezi că nu mai pot cuprinde
Apăria ce se'ntinde
Ca potop peste pământ...

Tot prea mult, și mijlocie
Nu așezi pe nicăeri...

Doamne, iartă-mă, dar mie
 Asta'mi pare că-î urgie
 Stîrnitoare de poveri...

'Ți-ai suit mai sus pe semne
 Scaunul strălucitor,
 Și'ți par oamenii că's lemne,
 Stînci, știu eu?—de nu dai semne
 De Păriute'ndurător...

Doamne n'ai pentru măsură
 Vr'un Arhanghel—inginer
 Să împartă plozi, căldură,
 Róua, vîntul, în natură,
 Cum nevoile ne cer?

N'ai vr'o școală să învețe
 Moșu-Soare, badea Vînt,
 Leica Ploae, mari povețe
 De'ndurare, de blîndețe,
 Când se plimbă pe pămînt?

Chiamă dascălii din lume
 Dacă'n ceruri nu-î găsești,—
 C'avem dascăli buni de nume
 Cu foloase să'ți îndrume
 Toate oștile cerești...

Orî fii Dascălul-cel-mare
 Cum știam că ești,—drept, sfânt,—
 Și pe veci, cu îndurare,
 Cîrmuește lumea, care,
 Pătimizește pe pămînt!..

ÎN CÂMP.

Înc'o zi din ale verei
Gata-î să dejuge-acum
În apus, la vama sereî,
Ostenită de lung drum...

Din spre sat în câmp răsună
Glas de clopot tânguios
Care par'că te îmbună
Și te face credincios;

Și îți dă îndemnul crucei,
Și te face să ridici
Ochii'n sus, în Nesfârșire,
Și o rugă'n gând să zici...

Toți de mijloc se desdoae
Și, cu secerile'n mâini
Să închină: Sărbătoare
Este ziua cea de mâini...

— Doamne-ajută-ne cu bine,
Zic bătrâni, copii, femei...
Soarele, din a'lor seceri
Scapără atunci scânteî.

CÂNTĂ CUCULE.

*Cântă cucu sus pe-o cracă
Dor de badea meu să'mi facă;
Cântă cucu de trei ori
Par'că-î glas de ursitori...*

*Cântă cucule mai jos,
Vie badea sănătos;
Cântă cucule'n răscruce
Toată jalea mi s'ar duce!*

*Bate cucu din aripe,—
Trece-o clipă, două clipe,—
Cântă cucu'n luminiș
Jalea fuge pe furiș...*

*Cântă cucule, la drum,
C'o să'l ved că vine-acum,
Cu panglică la pălărie
Cum mi-î drag bădița mie.*

SE DUC COCORII.

Rugină deasă se așează
Acum, statornic, pe frunziș:
În lume Toamna 'naintează
Pe nesimțite, pe furiș...

Resfrângerea din urmă-a verei,
Căldura Soarelui de-abia
Un zîmbet este: faptul serei
Din zare repede îl ia.

Cu melancolic plîns, cocorii
Plutesc în rînd, cu sbor încet,
Și întrebând de cale norii
Mai cată'n urmă cu regret;

Mai cată'n urmă, ca gândirea
Spre timpu'n care a iubit,—
Și pleacă-a'și cere-adăpostirea
Vre unui țerm ne'mbetrânit.

Se duc cocorii,—se înșiră
Mătăniî lungi călugărești...

*Le numără și le resfiră,
A lene, bolțile cerești...*

*Și bob, cu bob le dă avîntul,
Le-afundă'n sure depărtări,
Pe unde cerul cu pămîntul
Fac margine lumeștei zări.—*

*Și, zi cu zi se duc cocoriî,
Și iarăș Toamna, zi cu zi,
Cuprinde loc mai mult, iar norii
Încep broboade a-î urzi...*

*Se duc cocoriî... lasă Țara.
Se vor întoarce însă cînd
Din lupta vremei Primăvara
Iar își va face'n lume rînd.*

LA MOARĂ.

*Moara, dulce hodinește
Somn de zi, c'a robotit
Toată noaptea, voiniceste,—
Noaptea sâmbetei, firește,
Până ce, în răsărit,
Floarea zilei a'nflorit..*

*Iazul își ridică-a lene
Din spre stuful șoptitor
Încrețitele sprîncene;
Iar la mal se umflă'n pene
Gâștele venite'n sbor,
Găgăind în limba lor.*

*Pică rar la iezătură
Subt al roatei lăculeț
Câte-o albă picătură
Ce lumină din soare fură,
Părând ochiului isteț
Nestemate de mult preț...*

*La Biserică s'adună
Pe'ndelete 'ntregul sat*

Pe când clopote' mpreună
Glăsuiesc și lung răsună
Până'n câmpul depărtat
Încă'n ceață cufundat...

Numai ei, pe prispa morii,
Oglindindu-se în iaz
Par'că'și numără fiorii...
Ea'și ascunde ochișorii
Sub voinicul lui grumaz,
Uitând vitele'n izlaz

— Ce păgâni! gândește-o babă
Spre Biserică trecând,
Gârbovită, slută, slabă,
Depărtându-se degrabă,
Cruce peste cruci făcând
Și pe tineri blestemând.

Pic! pic! pic! la iezătură...
Pace sfântă între zări;
Potrivire în natură
De senin și de căldură...
În Biserică cântări,—
Iar la moară sărutări...

CÂNTECU FLĂCĂULUI.

I.

*De la tine la izvor
Țese Dragostea de zor
Țese gânduri de'ndrăgire,
Fără spată, jără fire,
Și le seamănă, iar ele
Să fac roii de floricele,
Ca pe pajiște'nflorită
De nimeni bătăturită,
Mândra mea, să calci ușor
De la tine la izvor...*

II.

*De la luncă pân'la tine
Sboară zilnic trei albine
Să'ți adune de pe gură
Rîsul dulce care fură,
Și din ochi săgetători
A' privirilor comori,
Și din sîn nestîmpărat
Dor ascuns, ascuns oftat.—
Că's pornite pentru mine
De la luncă pân'la tine...*

FÂN COSIT...

*O mișcare, o clipire și o grea hârșîtură
Ca un geamăt năbușit:
Și tăișu'ntors al coasei, din a ierbei urzitură,
Incă'o pală a clintit...*

*Hârș! și hârș!' nainte merge coasa neagră, roabă-a
muncei,
Fânul pale pică'n rînd,
Care-alătura se culcă, pe fâneța'ngustă-a luncei,
Șir de brăuri lungi părănd...*

*Vînt ușor de primăvară, ca o blîndă mîngăere,
Trece'n sbor de fluturel
Peste firele trunchiate, și alină din durere
Fie-cărui firicel...*

*Fie-care fulg din soare, fie-cărui fir împarte
Focul dulcelui sărut:
Pentru firele de ierbă sărutările's deșarte
Cînd sub coasă aũ trecut...*

*Dar murind, trimite voioase, pe câmpia roditore
Lîngă care aũ trăit,
Cel din urmă pic de viață, în miresme'nbătătoare
In miros de fân cosit...*

DOR DE SOARE.

*Sfinte soare așa să fie?
De' mî-aî și berlant cumva,
Și atîta fudulie
Par' că tot n'aî arêta.*

*Zile' ntregi, strunit de norii
Care pînză se așeață,
Pân' la noi, cuvîntătorii,
Nu trimiți măcar o rază...*

*Și mîhnită mai e firea,
Zeu, pe legea de creștin,
Cînd nu'ți vede strălucirea
Inr'o mare de senin.*

*Pomii fără 'mbrăcăminte,
Subt privirea ta de aur
Nu'și mai aduceaŭ aminte
De asprimile lui Faur;*

*Ađi, cîtîndu-te zadarnic,
Subt al zărei brîu noros,*

*Tremură de-un gând amarnic:
Lung e Faur, fioros!*

*Din așa posomorîre
Gîndul vieții ți se toarce
Fără dor și hotărîre...
Ai pleca făr'a-te'ntôrce;*

*Ai lua o bardă'n mână
Să mai faci ceva încai,
Și nu'ți vine la'ndămână,
Și în loc pe gânduri stai...*

*Ziua uite-așa se trece
Fără spor și voe bună:
Doamne, ține vremea rău,
Dar cu soarele'mpreună...*

*Of! mi-î dor, mi-î dor de soare:
Èl mi-î viață, spor, noroc:
Vie vara,—pe ogoare
Să'l simțesc potop de foc!*

SECRETĂ.

Pămîntu-î gură însetată
De vînt și arșiță svîntată,
Cu buze arse ca de foc...
Ar bea... și ploî nu vin de loc!...

Ar bea... prin miî de gurî, ivite
În una singură,—ar bea,
Că valurî mările ieșite
Din mătcî,—d'ajuns nu le-ar avea.

Zădarnic Cerului, de jale,
Îi picură pe-a lumei vale
Atâtea lacrimi, până'n zori,—
Din ochî etern strălucitorî!:

Le este scris să străluciască
Berlante par'c'ar semîna
Pe plante, florî,—să rîcoriască,
Dar nicî o dată-a sătura.

Și nu-î mai mare tiranie
Nicî chin mai plin de grozăvie,

De cât să arzi, să arzi de-a bea
Și nimeni, nimeni să nu'ți dea...

Tot ce în tine e putere
De rodnicie, de avînt,
Ți se sleește'ncetul, piere:
Așa cu darnicul pămînt...

De unde darnic să mai fie,
Când setea'l doare, îl sfîșie?
Ogorul, mai mult mort ca viu,
Ca mîini-amenință-a pustiū...

Săracului îi vine rîndul
Și mai amar a pătîmi,—
Căci reul, mai curînd vînîndu'l,
Tot partea lui mai mult va fi...

Iar unde'n toate-î cumpănire,
Și cel ce'noată'n mulțămire
'Și-o va vedea scăzînd un pic
Cu suferința celui mic...

O! Cerule bogat și mare,
Te'ndură de-acest biet pămînt,
Dă-î ploî, redă-î îmbielșugare,
Fii bun pe cât te știm de sfînt!

O! voi, bogați și'n înălțime,
Vă îndurați de sărăcime,
Îi dați și ei, în anî amari;
Fiți bunî, pe cât vă știm de tari!

LOGOFETE.

*Te tot dai pe lângă fete
Logofete
Brânză'n bete,
Lapte acru'n călimări,
Ceara viespi'n lumânări;—
Nu te vedî un ciuciulete,
Lung în cisme, scurt în plete,—
Logofete, logofete...?*

*Te făcuși un albăstruiu?
Logofete
Cucujete,—
De'ți-aș spune,—ce să'ți spui?
Nu mai ai un graiu cu noi,
Nici te-asemeni la nevoi;
Lasă'ncolo ale fete,
Logofete, logofete...*

*Ici flăcăi, flăcăi colea,
Logofete
Mă băete,
De mijloc să ne tot ia,
Și cu portu cum li-î graiu,*

Și cu gluma cum li-î traîu,
 Cu dragostea pe'ndelete
 Logofete, logofete...

Ni-î amar sufletu-'n noi,—
 Logofete
 Strâns în spete,—
 De tot soîu de ciocoî.
 Eaca veđi, și dumatăle
 Ți se puse satu'n cale
 Să mi'l vămuești de fete,
 Logofete, logofete...

Dragă-o fi floarea'n tre grâne,
 Logofete
 Cucuete,
 Că te duci și ea rămâne,
 Și se scutură de soare,
 Și pe nimenea nu'l doare...
 Lasă, nu te măi sumete
 Logofete, logofete...

LA PUȚ.

Cumpăna cea lungă șade gânditoare;
Ciutura în leagăn mi se dă ușor...
Singuratec, puțul stă între ogoare
Și adună'n sînu-î apă de izvor...

Câte-o cîoară'n vîrful cumpenei oprită
Cârâe, 'și-ascute pliscul arcuit
Și visează hrană,— une ori uimită
Când în puț zărește cerul adîncit.

Zi de sîrbătoare;—plugul stă acasă.
Grâu'n pacea firei, încă înfrățind,
Fără să se simtă tufa'și face deasă
Și cuprinde-ogorul,—soareluî zîmbind.

Până în adîncul zăreii ce se pierde,
Arbori singurateci,— straje de hotar,—
Ziduri de pădure: toate's undă verde:
Muguriî, la viața de frunziș tresar.

Fire, ca mătasa de strălucitoare,
Albe, mlădioase, trec, plutind ușor:
Cine știe care zîină visătoare
Le-a scăpat,—și drumul li-î rătăcitor.

*Zi de primăvară, pașnică, senină;
Dulce mulțămire picură de sus...
Dar icoana vieții par' că nu-î deplină:
Firea, înc'o notă ar avea de pus.*

*Eată că oglinda dintre pleoape, prinde
Gingașă ivirea unui chip drăguț,—
Și de focul vieții firea se aprinde...
Sprintena fecioară s'a oprit la puț.*

*Ochii săi întreabă împrejuru-î zarea,
Par' că subt îmboldul unui tașnic dor:
In priviri, nădejdea, teama, nerăbdarea
I se fac lumină, sau se lasă nor.*

*Câtă frăgezime, câtă tinerețe,
Ce drăgălășie..,—viî înmuguriri,—
Vrajă-adevărată pentru frumusețe,—
La suflarea caldeî dulci îndrăgostiri!*

*In a ei pornire, câtă simplitate!
Firea'și spune vorba,—ea ascultă blând;
Unica plăcere e în libertate:
S'aună plăcut,—se chiamă,—iaună în viață rînd...*

*Nu e nici în sôre foc și strălucire
Cât e-acum în ochii și pe chipul ei;
Eată'l, se ivește, vine cu grăbire:
De la el la dînsa calea-î de scânteî...*

*Și acum tabloul Firei se'ntregește
Cu tot ce vieața are'n ea măi bun,
Măi frumos, măi dulce;—simte și trăește...
Ciocârliă cântă c'un avînt nebun...*

TALPA IADULUI.

*Talpa iadului! te uită
Ce smerită se închină!
Dacă poate fi smerire
Intr'o inimă de tină...!*

*Și Biserica se'nnalță
Blândă, albă, liniștită
Par'că nu-î ghicește gândul
Nici ce cruce ipocrită...*

*«Doamne, Doamne ce-î și lumea!»
Zice baba'n gându ei:
«Rea-î cu vorba și cu fapta
«Chiar când rău'nu i'l vreî...»*

*Vezi, mă rog? Se plînge noaptea
Că e ziua fără soare
Și nu'și vede'ntunecimea
Cea de pași rătăcitoare!*

*Calu'dracului! ea poartă
Ici și colo vorba rea
De'nvrăjbește om cu oameni,—
Și se vaetă tot ea!...*

*Nu era d'unăzi, uite,
Să se'ncaere de p'ër
Stan cu Bran, fin'-că minciuna
Le-o făcuse adev'ër?*

*D'apoï Tanda și cu Manda?
Mai să'și dea cu cofa'n cap...
Și de-atuncea, amândouă,
In tot satu' nu încap...*

*S'a'nchinat... Dar unde oare
Iși mai duce limba'n gură,
Ca un sfredel iar să vîre
In vr'un suflet pismă, ură?*

*Uite-o, intră într'o casă
Unde's doi însurățeî...
Nevestica-î singurică:
Ea cu neștiința ei.*

*«— Măiculiță, șezi acasă?
Unde-î Sandu? La târg, hai?
Gând curat și singurică...
Bine-î gând curat să ai...*

*«Numa' vezi că Sandu-î hâtru,...
Și Mărica hâtră iar...
S'a pornit la târg și dînsa;
A pornit cu Sandu chîiar...*

*«Că, s'avea cu Sandu bine,
De flăcău. Păi cum! Vădană...
Și vădanele sînt pozna...
Sînt cu scaiu' prins de blană...*

«De! măicuță,—nu zic vorba...
 Frică'mi-e de Dumnezeu...
 Satu' însă când vorbește,
 Vorba lui o spui și eu...

«Dumneata, să tacî măicuță;
 Numa' seama să le iei
 Și de-a fi în faptă vorba,
 Fă și dumneata ca ei...

«Uite Florea, sărăcuțu'...
 Din meliție veni
 Și te-află lui Sandu dată,
 Și ca frunza'ngălbeni...

«Te'ndrăgise mai'nainte,
 Iar acù, măicuță, moare...
 Numa' să mi'l vezi o clipă:
 Să topește pe picioare...

«Nu te'ndemn la alte alea,
 Mă feriăscă Dumnezeu!...
 Lasă, maică nu mai plînge...
 De știeam... tăceam și eu...»

*

Talpa Iadului! te uită,
 Să întoarce... E senină...
 Și Biserica cum vede,
 Cu smerire să închină...

HAȪDEȪI FRAȪI!

*Frunză verde de sulfină,
Ȫara-î plină de neghină,
Ȫara-î plină de dudău:
Mult e, Doamne, mult ce-î rëu!*

*Și ce Ȫară, ce moșie
Pentru spor și rodnicie!
Și ce neam de grâu ales
De la vale către șes!*

*

*Foae verde mătrăgună,
Cât a fi semînța bună,
Cât a fi și-a rësări
Și drept drag a înflori,*

*Dacă nu-î și nu-î pricină
Să o curăți de neghină
Când dudău' o înneacă,—
Boaba iese boabă seacă...*

*

*Frunză verde roșioare
Of! la inimă mē doare*

Că am suflet și n'am cum
Prin dudăe să'mă fac drum...

Haideți frați de-un gând cu mine,
Să ne dăm poveți de bine,
Că de-om sta și-om aștepta
De dudău n'om mai scăpa...

Nu spre munte, de la vale
Un puhoi îi face cale;
De la noi și tot cu noi
Curgă, măre, bun puhoi;

O să'nnece, o să spele,
Bune trei, dar mia, rele,
Iar de-a rămânea dudău
Să mă bată Dumnezeu!

LA MOARĂ LA GHINDĂŪ.

*Călin mi se porni la moară
Când ziua se pornia și ea.
Eșia din sat, când drept în față-î,
Luceafărul pe cer ieșia.*

*Când talerul cu fundul negru
Al nopței, bine se umplu
Cu miș și sute de rubiele,—
Călin ajunse și stătu.*

*Dar roata morii, pace bună!,
Cu apa gârlei nu grăia
Nici un cuvînt,—și'n jos de moară
Nici gârla par'că nu trăia.*

*Morarul, cu luleaua'n gură,
E'n ușă. Nu l'ai fi zărit;
Dar focul din lăuntru morii
'L încondeiază lămurit.*

*Și ce mai trup voinic și mândru!
Un uriaș,—nu alt ceva:
E focul, noaptea, care'l crește,
Orî și în fire e așa?*

Călin își scutură căciula,
 Că omu-i de! nedumerit...
 Sfios pe podul morii calcă:
 — «Păi, moș-Ghindău, cu bun găsit!»

Ca dintr'un hău de gânduri rele
 Svîrlit în sus, Ghindău sări:
 — «Om bun, om bun... Veniîu la moară,—
 Dar moara par'c'ar hodini...»

— «Ti! mă furase de-a'n picioare
 Somnicî... că-i frate cu-ăi bētrâni...
 Și, de! e cam de multă vreme
 De când clipeșc p'între rumâni...»

«Ziseși de moară? Hodinește,
 Mânca-o-ar focu'! Da de ce?...
 Păi vezi, e o povestē'ntreagă,—
 Că apă'n gărlă tot mai e...»

«Dar până una alta, fă-te
 Încoa, de te'ncâlzește-un pic...»
 Și, când din loc urni moșneagul,
 Călin păru cu mult mai mic;...

Știi, par'că lângă dînsul, märe,—
 Brad tinerel, puiū de rumân,
 S'ar fi făcut, voinic de codru,
 Cogea-mi-te stejlar bētrân...

In tinda morii focu'n vatră
 Topise lemnele în jar.
 Ca niște ochi drăcești, cărbuniū
 Dogoritor sclipiaū arar'

Printre pleoapele de spuză
 Ce înnălbăiau în jurul lor,
 Și-î cuprindeau, în mijloc numai
 Lăsând un punct mai lucitor...

În moară, pietrile rătunde,
 În întunerec se gândău,
 Iar jghiaburile cu puțină
 Făină'n ele, ațipău.

Vr'o câți-va saci legați la gură,
 Cu dijma morii pusă'n ei,
 În colțul lor se strîng în brațe,
 Burduhănoși, plini ochi și grei...

În stînga tindeii e o daea
 De traie a moșului Ghindău.
 Dar Floarea'n cuib pe semne nu e,
 Că e tăcere ca'ntr'un hău...

— «Ce, moș-Ghindău, surata Floarea
 Ori dusă-î undeva, de nu-î
 P'aci?» Și repede sticliră,
 Ca doi cărbuni, și ochii lui.

— «E dusă, că de aea moara
 Nu umblă, fătul meu, cum vezi,
 Și asta e povestea care
 Era să'ți spuie. Ascultă. Șezi...

«La moară vine multă lume
 Să macine, dar tot flăcăi,
 Și vin de peste nouă dealuri,
 Și nouă strungă, și nouă văi...

«I-o fi momind mândrețea Floarei,
Că-î zîină, mândră coz, păi cum,—
Vezi, eaca nu știu. Vorba-î, mare,
Că lasă morile din drum...

«Ce mă gândiîu atunci: stai frate
Să cerc, eû sînt ăl îndrăgit?
Și eacă svon întins că Floarea
Cu... nu știu cine... a fugit...

«Or fi trei luni d'atunci, ba patru,—
Și nici tu car, nici tu flăcău...
Vin d'ăi în vîrstă, de p'aproape,
Și vin cu treabă la Ghindău...

«Mè mir de dumneata, Căline,
Că mai veniși la măcinat,
De peste văi, de peste dealuri,
Când ciorcârliă a sburat...»

— «Păi, a sburat cu dinadinsul?
Orî cum spuseși, e num'așa
Un fel de vorbă de cercare,—
Flăcăul prinde-a întreba...

«Că vezi, și eû, ca toată lumea,
De fuga asta auziîu,
Dar mă împinse dor năprasnic,
Și eacă, moș-Ghindău, veniîu...

«N'am prea crezut; dar de! în lume
S'ntîmplă el ce nici visezi...
Orî cum, un gând înfipt în suflet
Îmi tot zicea: te du de vezi...

«Și dac'a fi și-a fi să fie
Precum e svonu, n'a să pîei:
Tot o să vezi pe moșu, moara,
Și urma umbletului ei...

«Dă drumul morii, dă, să'mi pară
Că ținem sacul,—eū și ea,—
Că uite, când'ți-aduci aminte
Nu'ți cade-obida tocmai grea...

«Hei, moș-Ghindău, vezi-că Florica,
Lumina mea din răsărit,
Făcea să'mi pară viața ziuă,
Ca în povești, făr'de sfîrșit...

«Degeaba tot mă uit, degeaba,
Să mai răsară... Toate's hău...
S'a dus de-al binelea, pe semne...
Dă drumul morii, moș-Ghindău...»

— «Îi dau eū drumul, n'ai tu grijă,
Dar vezi eū n'am sfîrșit de tot
Povestea mea de adineauri,—
Și vrei s'o știi, așa socot...

«Când'i-am spus Floarei de cercare
Ea, drept în ochi mi s'a uitat,
A rîs și mi-a răspuns: hai, cearcă...
Toți s'or lăsa de măcinat,

«Dar unu', taică-mare, unu'...
S'a rușinat și a tăcut...
Și unu' ăla, cine-î, frate,
Nici azi p'în cap nu'mi-a trecut.

«Nu'mă-a trecut p'în cap așa e,
Cu fata însă m'am legat
S'o dau... lui unu' ăla, unu'
Dac'a veni la măcinat...

«De! îmi spuseși că'ți este dragă;
La măcinat v'ez c'ai venit...
Dar vorba-î, dumneata ești unu',
Ești unu' ăla îndrăgit?...»

Pe când grăia așa, și'n vatră
Cărbuni'n spuză-abia mijiaū,
Iar ochii lui Călin acuma
Eraū cărbuni ce dogoriaū,—

De-odată'n ușă zîna morii
C'o rază-a lunei se ivi,—
Și nu știū care 'ntâi mai iute
Și mai cu drag la ei privi...

— «Fuseși acòlea Floarea neichi!»
Strigă Călin și, zor la ea
De-o strînse'n brațe, pe când moșul
Pe subt mustăți, șiret rîdea,

Grăind: «cîndată întîmplare...
Că, mintea mea mereū căta
Pe unu' ăla, și, la urmă,
Fuseși, păi cum... tot dumneata!

VERIFICAT
2011

VERIFICAT
2021